50e jaar. — Nr 9. Zaterdag, 24 Januari 1903.

DE POSTRIJDER
DER PROVINCIE LIMBURG.

Men schrijft in te **Tongeren** bij M. COLLEE, uitgever en eigenaar van dit blad.

De *POSTRIJDER* verschijnt 's dinsdags. 's donderdags en 's zaterdags.

Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten *franco* gedaan worden aan den uitgever, **Groote Markt, te Tongeren.**

Abonnement :

Drie maal per week 6 franks per jaar
Twee » » 5 »
Een » » 4 »

Een blad afzonderlijk **10** centiemen.
De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.
Aankondigingen **1 2** centiemen per drukregel.
Reclamen, vonnissen en andere artikels vooraan of binnen in het blad : **1** fr. den drukregel.

TONGEREN, DEN 24 JANUARI 1903.

VAN ALLES WAT.

De socialisten schreeuwen tegen de rijken — en hunne bazen bewonen kasteelen, gaan naar badsteden en leven in weelde, gelijk graven en prinsen.

De socialisten willen het collectivismus — maar de rooden die wat bezitten, houden het voor zich alleen.

De socialisten moeten hebben : 8 uren werken, 8 uren vrij, 8 uren rust en 8 fr. er bij, — maar gaat eens zien in hunne cooperatieven, of men dit daar zoo doet. Ge zult lachen, geloof mij !

De socialisten vragen een minimum dagloon — en hunne kopstukken worden door de rechtbank gestraft, omdat zij den werkman zijn loon niet betalen.

De socialisten schreeuwen tegen de stoomtuigen, — en zouden alles per stoom doen gaan; zelfs zal in den toekomstigen socialistenstaat het eten alzoo bereid worden ; leest daarover Arbeidsverspilling, een socialistisch boek.

De socialisten zijn tegen pracht en weelde — en gaan met pelsen frakken, hooge hoeden, verkoopen in hunne cooperatieven goud- en zilverwerk, wijn en ander gerief voor arme menschen.

De socialisten willen noch God, noch koning, noch meester, — maar doen al wat mogelijk is om Kamerlid, gemeenteraadslid of aan zoo iets te geraken, om toch maar den kop boven anderen te kunnen uitsteken.

De socialisten maken de handelaars of winkeliers uit voor dieven, — en zij zelf verkoopen in 't groot en in 't klein.

De socialisten zijn tegen de rechtbanken en gendarmen, — en 't zijn zij juist die dezen het meeste werk verschaffen.

De socialisten hadden gedreigd het katholiek Gouvernement in 't zand te doen bijten — en nu loopen ze zelf gevaar door hunne bedrogen en razende aanhangers gesteenigd te worden.

***

De Figaro beweert dat M. Combes, de overste eener kloostergemeente ontvangend, verklaarde dat, indien hij nog 2 jaar minister bleef, er geene enkele kloostergemeente in Frankrijk zou overblijven, geoorloofd of ongeoorloofd.

***

Het is den 3 Maart aanstaande, dat Z. H. Leon XIII, zoo plechtig als de droevige toestand, waarin de H. Stoel is gebracht, zulks toelaat, de vijf en twintigste verjaring van zijne kiezing als paus en zijne beklimming van den pauselijken troon zal vieren.

Naar men aan den Bien Public meldt, is er spraak van adressen van gelukwenschen, welke aan den H. Vader zouden gezonden worden door de rechterzij van den Senaat en de rechterzijde der Kamer, zooals dat gedaan werd onder de regeering van Pius IX.

Deze betooging zou voorzeker zeer aangenaam zijn aan Leo XIII, zooveel te meer daar zij zou samenvallen met soortgelijke betoogingen uitgaande van de parlementen van Londen, Berlijn, Weenen en Parijs. Onze Katholieke Kamers moeten er eene eer in stellen deel te nemen aan deze betooging van dankbaarheid en kinderlijke genegenheid.

***

BEKEERD. — M. Leps, groot rabbijn der Joden, te Genua, heeft het Jodendom afgezworen en den Katholieken godsdienst omhelsd. Deze bekeering maakt natuurlijk een grooten indruk.

M. Leps heeft het inzicht te kunnen gegeven het priesterschap te ontvangen en in eene orde van zendelingen te treden.

***

EEN PRINS 'T KLOOSTER. — Prins Reinier van Bourbon, zoon van den graaf van Caserte en broeder van prins van Asturië, welke laatste met de zuster van Alfonso XIII van Spanje is getrouwd — is in de orde der Jezuïeten in Spanje getreden.

***

NOOD IN AMERIKA. — Volgens berichte uit New-York, doet de kolennood zich erg gevoelen. De stoombooten mo ten hunne afreis verdagen bij gebrek aan kolen. De koude en sneeuw zijn den toestand nu nog komen verergeren.

Te Alcola hebben de bewoners een kolentrein doen stilhouden, en zich van de lading meester gemaakt.

De verbittering der werklieden tegenover de trust neemt met den dag toe. Nooit was de strijd tusschen werkman en werkgever nijdiger dan nu.

Men voelt dat er een vuurke aan het smeulen is.

***

VLOEIBAAR GAZ. — Men meldt dat een Amerikaansche geleerde het middel heeft gevonden om het lichtgas vloeibaar te maken. Op die manier zou deze, in kleine vaten en voorzien van een geleider, rechtstreeksch het licht kunnen voortbrengen. Men zou dan met een kruiksken om gaz kunnen gaan, gelijk men nu in den winkel petrool gaat halen.

Men zou ook overal gaz kunnen branden waar men zulks verlangt, zonder dat er buizen of gazometers geplaatst worden.

IK MOET GAAN LOTEN.

Dit is geschreven door Jan met zijn Vuisten.

De dag nadert...

Zal het een blijde, zal het een droeve dag voor mij wezen ?

Dit is het geheim van God.

Val ik erin, 't zal droefheid wezen.

Val ik er uit, 't zal kermis zijn.

***

Ik ben maar een boerenjongen.

Ik heb geene geleerdheid.

Maar ik heb een besluit genomen, o ! een zonderling besluit.

En ben ik getrouw aan mijn besluit, dan ga ik, tot mijn sterfdag toe, met fierheid mijn lotelingsdag herdenken.

***

En dat besluit ?

Menigeen gaat het misschien eene gekheid noemen.

Maar onze pastoor zei : Jan, jongen, als gij dat kunt volbrengen, zijt gij een held.

— Het volbrengen, Mijnheer Pastoor, dat zal ik, met Gods gratie, al moesten al de nachtuilen der wereld achter mij schreeuwen.

***

Welnu, uw besluit ?

Zie hier : *Den dag dat ik moet loten, bezie ik geene herberg*, tenzij van buiten.

Hebt gij het verstaan, *geene, geene.*

— Onmogelijk, Jan !

— Neen, het zal !

— Maar ze zullen u dwingen, ze zullen u mee slepen, ze zullen u de herberg indragen.

— Onthoud dit : De eerste die de hand of vinger aan mij steekt, al is 't mijn beste vriend, die zal weten vanwaar de wind komt, of ik heet niet meer *Jan met zijn Vuisten.*

***

Moet er plezier gemaakt worden, het huis van plezier is Vaders huis.

Moeten er tranen gedroogd worden, niemand kan tranen drogen gelijk Moeder.

***

Welnu, jongens, lotelingen, wat zegt gij van *Jan met zijn Vuisten.*

Geen goesting om mee te doen ?

***

Het bestuur van *De Sint-Jansbode*, Koeistraat Sint-Truiden, zendt eene prachtige herinneringsprint aan al de jongelingen die kunnen verklaren, dat zij op hunnen lotingsdag geene herberg hebben bezocht.

Merk wel : Hunne verklaring moet medeonderteekend zijn door hunnen Burgemeester, hunnen gemeentesecretaris of een anderen geloofwaardigen persoon.

Wat is 't zwaarste?

Goud of wel lood.

Dit meent gij misschien, goede lezeres, geëerde lezer.

Gij zijt mis.

En meent gij dat de ijzeren kanonkogel, die men aan het been van den galeislaaf met grove ketting heeft vastgeklonken, een der zwaarste gewichten is om na te sleepen ?

Nogmaals zijt gij mis. Veroorloof mij het u te zeggen.

Ik ken een pak dat veel zwaarder weegt dan alle lasten en gewichten, een pak dat zoo menig mensch op den rug wordt gelegd, om er zwoegend onder gebogen te gaan.

Een last ken ik die zoo moeilijk te dragen is, dat velen, helaas, reeds onder het verpletterend gewicht zijn nedergevallen.

Zeer zonderling is het met dien last gelegen.

Alhoewel hij bijna niets weegt, als men hem op de schouders neemt en men van zijn gewicht bijna niets gevoelt, wanneer men hem wordt opgelegd, toch vermeerdert dezelve zoo rap en zoo snel, dat dit pak weldra ondragelijk wordt en door den afgematten mensch ten gronde gesmeten.

Wat mag dat zijn ?

Hoe heet die zoo verpletterend drukkende last ?

De Dankbaarheid.

Ha ! men overwege enkel een weinig en beproeve dan mijne bewering tegen te spreken en te bestrijden.

Sla de oogen even rondom.

Overloop eens even wat gij beleefdet, weegt eens datgene wat gij thans hoort en ziet.

De mensch snakt, gelijk de visch naar het versche water, naar de weldaden, want deze zijn volstrekt onmisbaar en het beoefenen van weldaden plegen is eene van de edelste eigenschappen van 's stervelingen ziel.

Weldaden bewijzen en goed doen, zijn de natuurlijke behoeften en noodwendigheden van het beste deel onzer natuur, zoodat de booze zelf nog onwillekeurig soms daartoe gebracht wordt en gestuwd om, als zijns ondanks, eenigen noodlijdenden mensch te helpen.

Maar hoogst betreurenswaardig is het dat de last der dankbaarheid, door de weldaad opgelegd, zoo snel overzwaar wordt geacht door den geholpene, geredde of verblijde, dien men heeft gelukkig gemaakt.

Ja, niet alleen worden velen van hen grimmig boos, om dien last van dankbaarheid, derwijze dat zij de hand wel zouden kunnen verwenschen die hun de weldaad schonk ; maar anderen nog worden er gevonden, die juist, omdat zij dankbaarheid aan iemand verschuldigd zijn, dezen ongenadig en laf vergruizen, belagen en misdoen.

De ondervinding heeft het reeds meer dan genoegzaam geleerd.

Zwaarder dan lood of goud is de dankbaarheid.

En best is het voorwaar, dat alwie een goed hart heeft of tot weldoen genegen is, daarvan vooraf weze overtuigd, ten einde — niet latende daarom het goed te doen — bestand te zijn tegen bittere teleurstelling en smartende ontgoocheling.

Reken op geene erkentenis.

Dit is een te zeldzaam kruid, om in ieders hofje te kunnen groeien.

Maak geen staat op dank der door u geholpene of geredden, want in de meeste gevallen zal de zwaarste ondankbaarheid uw loon zijn.

Edoch, bewijs nogtans dienst en overal waar gij kunt en vermoogt ; omdat de Alwijze rechtvaardig is en u loonen zal al het goede welk gij — om Zijn gebod te onderhouden — aan uwen naaste zult hebben bewezen.

Want is de mensch ondankbaar, Hij is het niet.

Het is voor goed gedaan

met al dat ijdel gekef, met het welk over eenige weken het tongersch geuzenbladje zijne onnoozele lezers wilde paaiën. Zoo men gehoor aan dien liberalen praat had willen geven, zouden tijdens de maand october aanstaande, de liberalen eene schitterende overwinning te Tongeren behalen.

Eindelijk zouden zij meester van het schepencollege worden. Want wat kan het de liberalen schelen de meerheid op het stadhuis te bezitten, zoo zij niet de meesters van het schepencollege zijn ? schrijft het liberaal orgaan. Zoolang zij niet meester in het college zijn, kunnen zij geene candidaten volgens hun hart, voor de besturen der liefdadigheidsgestichten voorstellen. Meerderheid in het college, zullen zij buiten de liefdadigheidsgestichten alle leden zetten die het ongelijk hebben aan de katholieke denkwijze toe te hooren om ze te vervangen door schepsels, heel en gansch aan de geuzerij en de ongodsdienstigheid verslaafd. Over de meerderheid in het schepencollege beschikkend, zullen zij het hatelijk stelsel der willekeurige vervolgingen en afzettingen, gelijkvormig het « schoon programma van Mechelen » in voege kunnen brengen.

Volgens het liberaal blad, was de huidige meerderheid van het schepencollege veroordeeld ; hare dagen waren geteld.

Tijdens de maand October aanstaande, zouden de liberalen de onbetwiste meesters der stad worden en zij zouden, in volle vrijheid, hun geliefkoosd programma kunnen uitvoeren.

En om den moed hunner aanklevers eenigzins op te beuren, kondigen de liberalen met grooten bluf aan, dat zij het tijdstip van den kiesstrijd gaan openen. Zij doen twee vreemde voordrachtgevers afkomen, die hier te Tongeren het liberaal Evangelie moeten komen verkondigen en er de « liberale politiek » uitleggen. Het was een volledig fiasco : de liberale voordrachtgevers repten geen enkel woordje over de « stedelijke liberale politiek » en stelden zich te vrede met hunne aanhoorders aan te wakkeren van heden of den kiesstrijd te beginnen, met het oog op de....... *wetgevende kiezingen van het jaar* 1904 !

Sinds dien, spreekt het geuzenbladje niet meer over het « tijdstip » der gemeentekiezingen dat, volgens de liberalen beweerden, zoo schitterend moest geopend worden door de voordrachten der twee vreemde politiekers.

***

Dat men daarbij voege den slechten indruk op onze gansche bevolking gemaakt door de daad van onverdraagzaamheid, onlangs door de liberalen gepleegd tijdens de hernieuwing van het mandaat van twee achtbare leden onzer liefdadigheidsgestichten en men zal gemakkelijk verstaan dat onze liberalen heel en gansch ontmoedigd zijn.

***

Nogtans, om de gewoonte harer aanvallen tegen de katholieken niet te verliezen, heeft de liberale gazet het heden gemunt op onze achtbare katholieke senateurs en volksvertegenwoordigers.

En de reden dezer aanvallen ligt in het besluit van den Minister, volgens hetwelk hij de verlenging der buurtspoorweglijn Luik-Wihogne tot Tongeren niet in aanmerking nemen wil.

Het geuzenbladje moet nogtans, door ondervinding, weten dat, in het algemeen, deze ministerieële tegenstanden niet van lange duur zijn. Alzoo bestaan er lijnen welke onlangs de Minister niet in aanmerking wilde nemen en die, niettemin, heden vervaardigd en geëxploiteerd zijn, daar het ministerie zijnen tegenstand ingetrokken heeft.

Doch, wat doet zulks aan het orgaan der liberalen ? Het zoekt enkel eene gelegenheid om onze achtbare senateurs en volksvertegenwoordigers te kunnen aanranden.

En, om te eindigen, roept het geuzenbladje uit : « Ze zijn te flauw om zich » met de hoofdplaats van het arrondisse- » ment bezig te houden. »

Nogtans moet het liberaal blad zeer wel weten dat, in de pogingen, door onze achtbare senateurs en volksvertegenwoordigers aangewend, om de verlenging der lijn Luik-Wihogne te bekomen, zij geholpen en ondersteund geweest zijn door talrijke politieke hoofdmannen. Senateurs en volksvertegenwoordigers van Luik, hooggeplaatste ambtenaren der provinciën Limburg en Luik — waaronder liberalen — hebben zich insgelijks naar het Ministerie begeven, ten einde de tegenkanting tegen het verlengen dezer lijn te doen heffen.

Zal nu het geuzenbladje die politieke hoofdmannen, — zoowel katholieken als liberalen — allen voor flauwe en onbekwame mannen uitmaken ? Ofwel, zijn onze achtbare afgevaardigden alleen flauw en onbekwaam, enkel omdat zij senateurs en volksvertegenwoordigers van Tongeren en omdat zij katholiek zijn ?

Een klein woordje uitlegging zou hier wel van pas komen.

NIEUWS
uit de stad en de provincie.

Paardenmarkt te Tongeren donderdag 12 Februari.

Op de markt van TONGEREN van donderdag waren te koop gesteld : 3'8 koeien en kalveren, 0 schapen, 212 vette varkens en 1553 magere varken.

APOTHEEK. — ZONDAGSRUST. Zondag zal de apotheek van

M. Vanderyst

alleen open lijven, van 12 uren 's middags tot 12 uren 's nachts, voor de dringende noodwendigheden.

Bij den *POSTRIJDER* van heden behoort een **BIJVOEGSEL.**

Een talrijk en uitgelezen publiek vervulde zondag de wijde beuken van onze statige hoofdkerk, ter gelegenheid van het **Liefdadigheidssermoon**, jaarlijks gepredikt ten voordeele der armen, bijgestaan door het Genootschap van den H. Vincentius a Paulo.

Dit jaar had onze jeugdige en uitstekende stadsgenoot, de E. P. Victorinus Delvoie, der Minderbroeders, die, om in volle mate aan den roep der gratie te beantwoorden, aan alle genot van deze wereld verzaakt en het streng kloosterleven aangenomen heeft, de taak op zich genomen de zaak der armen, de bij voorkeur geliefkoosde kinderen van O. H. in ons midden te komen pleiten.

Zijn warm, welsprekend en overtuigend woord heeft den weg van alle harten weten te vinden, en de rondhaling die na zijn merkwaardig sermoon gedaan werd, heeft eene ruime ontvangst van **fr. 831** opgebracht. In naam der armen, dank aan onze milddadige medeburgers ; dank vooral aan den E. P. Victorinus Delvoie. Dat wij nog dikwijler de gelegenheid mogen hebben hem in ons midden te kunnen aanhooren ! zulks was de wensch die zondag uit alle harten opsteeg.

VOLKSBOND ST-MATERNUS.

Tongersche Spaarbond. — De leden van den *Tongersche Spaarbond*, hielden verleden zondag hunne jaarlijksche algemeene vergadering.

De ieverige voorzitter, M. Mathieu Christiaens, geeft lezing van het verslag over de werkzaamheden dezer bloeiende Maatschappij gedurende het jaar 1902.

Hij toont ons de steeds toenemende vermeerdering der stortingen, die door de leden gedaan worden. Deze, ten getalle van 145, hebben gedurende het afgeloopen jaar, fr. 12240,99 gestort, hetzij meer dan het dubbel der drie vorige jaren, en 2734,20 meer dan verleden jaar. Om beter den vooruitgang der Maatschappij aan te toonen, zie hier de cijfers der vier laatste jaren :

Op het einde van 1899 was er in kas, fr. 5976.

Op het einde van 1900, was er in kas, fr. 7863,35, hetzij eene vermeerdering van fr. 1912.

Op het einde van 1901, was er in kas, fr. 9506,79, hetzij eene vermeerdering van fr. 1643.

Op het einde van 1901, was er in kas. fr. 9306, 79, hetzij eene vermeerdering van fr. 1643.

Op het einde van 1902, was er in kas. fr. 12240,99, hetzij eene vermeerdering van fr. 2734.

Het in kas zijnde geld op het einde van 1902, te weten fr. 12240,99, verdeeld op 146 spaarboekjes, zou eene middelbare som uitmaken van 50 franken per spaarboekje.

59 spaarboekjes bedragen op 31 december laatsleden, minder dan 25 fr.

28 spaarboekes bedragen	25	tot	50	fr.
24 » »	50	»	100	»
19 » »	100	»	200	»
15 » »	200	»	500	»
[illegible] » »	meer dan		500	»

Behalve den intrest die 4 o/o bedraagt, worden er nog geld-premiën aan de leden uitgedeeld. 8 leden hebben geen recht aan eene premie, omdat zij in den loop van het jaar slechts eene storting gedaan hebben of slechts sedert december deel maken der Maatschappij. 42 leden hebben recht aan eene helft der premiën, fr. 0,35 omdat zij binnen het jaar afhalingen gedaan hebben, of gedurende drie achtereenvolgende maanden geene stortingen gedaan hebben. Er blijven dus 96 leden die recht hebben aan de geheele premiën, waarvan elk fr. 0,72 boven zijnen intrest ontvangt.

De sommen die teruggetrokken werden om op de Lijfrentkas gestort te worden, zijn insgelijks vermeerderd.

In 1900, werd er fr. 158 teruggetrokken om op de Lijfrentkas gestort te worden.

In 1901, bedroeg deze som fr. 318 en in 1902 fr. 416.

M. Christiaens raadt de leden dringend aan zich nog talrijker te laten inschrijven in de Lijfrentkas, en somt de groote voordeelen op die men uit deze instelling kan trekken.

Na de lezing van dit verslag, dat geestdriftig werd toegejuicht, ging men bij geheime stemming over tot de hernieuwing der helft van het Bestuur.

De uitgaande leden, MM. Mathieu Christiaens, voorzitter, Eerw. Heer Theelen, secretaris, Antoine Franssen en Jean Moens, leden, werden met eenparige stemmen herkozen.

De Eerw. Heer Theelen bedankt de leden voor dit nieuwe blijk van vertrouwen, en de zitting eindigde, te midden der grootste geestdrift, met de uitreiking der premiën en intresten.

—o—

Zondag 1e Februari aanstaande, om 7 1/2 ure s' avonds, zal er in den Volksbond St-Maternus, een schoon **avondfeest** gegeven worden, bestaande in kluchtliederen, declamaties, enz.

Al de leden met hunne familie, zijn er op uitgenoodigd.

Militieloting. — In den loop der volgende weken, zullen de werkzaamheden der militieloting van 1903, onder het bestuur van den Arrondissements-commissaris, op de volgende dagen en plaatsen plaats hebben :

ARRONDISSEMENT TONGEREN.

Tongeren, donderdag 29 Januari ; Bilsen, zaterdag 31 Januari ; Cortessem, dinsdag 3 Februari ; Borgloon, donderdag 5 Februari ; Ruckelingen o/Jeker, zaterdag, 7 Februari ; Reckheim, maandag 9 Februari ; Veldwezelt, woensdag 11 Februari.

Militie. — *LICHTING VAN* 1903. *Revisieraad.* — Werkende leden : MM. Slegers (A.) lid van de bestendige Deputatie des provincieraads, Tongeren ; Willems (L.) id. Hasselt ; Moors (C.) id Maeseyk.

Plaatsvervangende leden :

MM. Gielen (C.) lid van de Bestendige Deputatie des provincieraads, Bilsen ; de Creeft (H.) id. Kerckom.

Provinciale commissie van militie : M. Ridder de Borman (C.) id. Schalkhoven.

De 70 jarige heer **J. G. Pastiels** van Berlingen bekomt door ministrieel besluit van den 31 December 1902, eenen brevet om witte droge gist te maken.

Proficiat M. Pastiels.

NA
TWINTIG JAREN !

15de VERVOLG.

Mijne overige goederen kunnen morgen gehaald worden. Kom!

— Zooals ge verkiest, jufvrouw. Ik was juist op den terugweg naar La Max.

— Laat ons dan gaan.

Zij greep den arm van den ouden man en trok hem met zich voort. Haar brandde de bodem onder de voeten. Slechts deze eene gedachte bezielde haar : — Voort van hier, waar men uwe eer beschimpt, vernietigd heeft.

XV.

In het kasteel Ladonchamps heerschte, in tegenstelling met het vroolijke leven der laatste dagen, eene bijna plechtige stilte. De gasten, ook de oude vriend van den markies, M. De la Croix, waren heengegaan ; kolonel en Mevr. De Marange waren den dag na het diner zeer vroeg naar Hauconcourt teruggereden, nadat zij reeds den avond vóór hun vertrek, afscheid van den markies en Clarissa genomen hadden, en kapitein De Marange had zich in zijne jongmanswoning, op de Place de la Chambre, te Metz teruggetrokken.

De vermoeienissen der laatste dagen hadden den markies wel wat aangegrepen, hij bleef in zijne kamer, zoodat Clarissa geheel alleen overbleef.

De eenzaamheid, de stilte van het park in het herfstkleed, door droeve nevelwolken omsluierd, deden het jonge meisje buitengewoon goed. Zij was in hare edelste, reinste gevoelens ten diepste gekwetst, want mevr. De Marange had haar medegedeeld, dat ze genoodzaakt geweest was mademoiselle Margo weg te sturen, daar ze met den luitenant Von Holtensen eene geheime liefdesbetrekking onderhield.

Clarissa kon het niet gelooven. Zij kon niet aannemen dat Koenraad Von Holtensen, haar op zulk eene ongehoorde wijze misleid had, dat hij 's nachts in het geheim met dat meisje samenkwam, terwijl hij weinige uren later haar van liefde en trouw sprak. Eerst toen mevr. De Marange haar den brief van Margaretha toonde en verzekerde, dat Eugène dien in de kamer van Von Holtensen gevonden had, en bij Margo met den luitenant samen gezien had, eerst onder het te drukkend gewicht van deze bewijzen moest Clarissa den strijd om de eer van den geliefde opgeven.

Een vreeselijken nacht had ze doorleefd. Slapeloos was zij in hare kamer op en neer geloopen, dan vertwijfelend in tranen uitbarstend, dan zich trotsch verzettend tegen de waarheid van de mededeelingen harer tante, die ze als laster, als een misverstand beschouwde.

Eindelijk tegen den morgend vond ze de rust en haren trots weer. De maagdelijke reinheid van haar wezen, de jongvrouwelijke schuchterheid en toch echt vrouwelijke overgave, die schelmsche levendigheid, die vroolijke luim, al die eigenschappen, die hare verschijning zoo betooverend maakten, waren in dezen eenen nacht geknakt en vernietigd, zooals de bloemen der lente door een ruwen nachtvorst. Zij had afgedaan met het geluk, dat slechts eenmaal met vluchtigen kus haar voorhoofd had aangeraakt ; zij geloofde niet meer aan het geluk, waaraan zij zich met haar gansch gevoel had overgegeven en waar ze voor gereed was tot het uiterste te strijden. De onttoovering was te zwaar voor haar omdat zij zich niet tegen dat geluk, tegen die liefde verweerd had, daar ze wel inzag, dat hare liefde tot een Duitscher niet slechts hare bekenden, maar ook hare naaste verwanten onbegrijpelijk toeschijnen zou.

Toch had die liefde in haar hart overwonnen, en nu — nu lag haar geluk, hare liefde in scherven aan hare voeten en hoonlachend triomfeerden zij, die haar om hare liefde berispt zou hebben. Bij het gevoel van onttoovering kwam nog dat eener diepe schaamte, dat zij zich door die liefde aan den valschen man had kunnen overgeven.

Zij wenschte nog heden van Ladonchamps te kunnen heengaan ; zij wilde nooit meer hier terugkeeren, waar de diepste vernedering, de bitterste ontgoocheling haar deel geworden was. Zij nam zich voor, haar grootvader te verzoeken, zoo spoedig mogelijk Ladonchamps te verlaten en met haar naar Nancy, of liever nog naar Parijs terug te keeren. Het toeval was haar gunstig.

Toen tegen den middag de zon de nevelen met zachte stralen doorbrak, kwam de markies in het park, dat Clarissa sedert uren rusteloos doorkruiste.

Toen zij in het slot terugkeeren wilde, ontmoette zij haren grootvader, die haar met een vriendelijk lachje de hand toestak.

— Nu zijn we weer alleen, mijne lieve Clarissa, zegde hij, hare hand door zijn arm trekkend en met haar naar eene rustplaats gaande, en ik denk, dat wij hier dezen winter alleen blijven, met uitzondering van het Kerstfeest, dan zal de familie zich hier wel weer verzamelen. Ik gevoel, dat ik oud word ! Geen wonder, niet waar Clarissa, bij mijne tachtig jaren, zegde hij er lachend bij.

— Gij draagt uwen ouderdom met bewonderenswaardige frischheid, grootvader, antwoordde Clarissa vriendelijk. Men zou niet zeggen dat gij meer dan zestig jaar oud zijt.

— Kleine vleister ! Maar ook gij schijnt vermoeid te zijn, mijn kind. Uwe oogen zijn droevig, uw wangen bleek. Scheelt er iets aan, kind ?

— Neen, mij scheelt niets. Alleen grootvader, openhartig gesproken, vrees ik wel voor de eenzaamheid van den naderenden winter op het slot Ladonchamps.

Verrast zag de markies haar aan.

— Vreest gij voor de eenzaamheid ? Wat spreekt ge zonderling ? Vroeger verlangdet ge naar deze landelijke eenzaamheid, ja, nog over weinige dagen hebt ge mij gesmeekt, dat wij dezen winter in Ladonchamps zouden doorbrengen.

Clarissa stond op. Mijne meening heeft zich evenwel gewijzigd. Bij een meisje is dat niet zoo verwonderlijk, als zelfs de mannen zoo van veranderlijkheid zijn.

— Wat beteekenen die bittere, dwaze woorden, Clarissa !

— Nu dan, ik wilde u verzoeken, met mij dezen winter in Parijs door te brengen, ik moet beweging, leven om mij zien, hier stik ik.

Ook de markies stond op en zag Clarissa zwijgend aan. Daarop antwoordde hij, terwijl een zacht, schelmsch lachje zijn aangezicht verhelderde : Is het zoo gesteld met mijne kleine Clarissa ? Is de liefde in uw hartje geslopen ?

— Grootvader !

— O, mijn kind, mijne oude oogen zien nog scherp genoeg en ik ken het leven ! Als een jong meisje haar vroolijk karakter verliest, als ze niet recht weet, wat ze beginnen zal, als ze geen smaak meer heeft in hare vroegere liefhebberijen, dan is de liefde in het spel. En dan, Clarissa, sedert de dagen der krijgsbewegingen, toen een jonge schoone officier u van een zekeren ondergang redde, zijt ge eene andere geworden. Wel is waar, hij is een Duitscher ; ik had wel gewenscht, dat ge een anderen keus had gehad, maar als ge er gelukkig door zult zijn...

— Grootvader, ik smeek u, geen woord van dien heer meer ! Ik denk er niet aan, hem lief te hebben, ik veracht hem...

— Maar, mijn kind...

— Een man, die heimelijke samenkomsten heeft met een meisje dat in dienst is van het huis, waar hij als gast is, kan ik niet achten !

— Heeft luitenant Von Holtensen dat gedaan ?

— Gij weet misschien niet, dat tante Josefina de gouvernante van Madeleine plotseling ontslagen heeft ?

— Daar is mij niets van bekend !

— Men heeft u dat ergerlijke willen besparen. Jufvrouw Margo heeft dezen nacht Ladonchamps verlaten, heimelijk verlaten, mag men wel zeggen, nadat haar de dienst was opgezegd. Zij heeft daarmee zelf een bewijs van hare schuld gegeven, als zulks nog noodig ware. Gevoelde zij zich onschuldig dan zou zij zich verdedigen, dan had ze ophelderig kunnen geven. Gij ziet, grootvader, dat uw vermoeden, als zou ik dien Duitscher beminnen, geheel beneden de waarheid is.

— Ik kan het niet gelooven.

— Daar komt kapitein De Marange. Hij zal u de gewenschte opheldering kunnen geven. Verontschuldig mij, als ik u verzoeken mag.

Met trotsch opgericht hoofd liep ze snel naar het slot, den eerbiedigen groet van den kapitein slechts vluchtig beantwoordend.

Verbaasd zag de markies haar na. M. De Marange trad met een flauw lachje op het donkere soldatengezicht toe.

— Vergeef mij, M. de markies, begon hij wanneer ik u nogmaals stoor. Ik had wel is waar, gisteren reeds de eer, afscheid van u te nemen, doch ik heb intusschen het besluit opgevat, niet langer in Metz te blijven ; het bevalt me hier niet meer, ik zal in de eerstvolgende dagen weer naar Parijs terugkeeren, en wilde derhalve niet nalaten, voor die lange afwezigheid afscheid van u te nemen.

— Het is zeer vriendelijk van u, kapitein, maar zonderling is het, dat ook gij eensklaps een afkeer hebt gekregen van ons schoone vaderland..., juist als mijne kleindochter. Wie kan daaruit wijs worden !

De kapitein sloeg de oogen neer.

— Mag ik openlijk spreken, M. de markies ?

— Zeker, mijn waarde Eugène.

— Ik had mij aan eene hoop overgegeven, welker vervulling een doel aan mijn onbestendig leven zou hebben gegeven. Maar ik zie mij in die hoop bedrogen, misschien kan ik het niet vervullen van deze mijne schoone hoop, in het geruisch der groote wereld vergeten !

— Met andere woorden, ge hebt een aanzoek gedaan en ge zijt afgewezen ?

— Al is het ook niet juist zoo, toch heb ik wel ingezien, dat mijne liefde hopeloos is.

— En geldt deze liefde mijne kleindochter, Clarissa ?

— Ja, M. de markies.

— Drommels, ge zijt wonderlijke lieden, zooals er mij nog nooit zijn voorgekomen ! Thans begrijp ik alles. Gij bemint elkander — ja, ja, kapitein, Clarissa bemint u zonder dat zij het zichzelve bekennen wil. Ook zij wil hier vandaan — naar Parijs. — Gij wilt ook naar Parijs — nu, dat treft dan heerlijk !

Beiden wilt ge uwe ontgoocheling, uwe smart in het gewoel der groote wereld vergeten en in de salons der groote wereld ontmoet men elkander weer, — ja, mijn lieve kapitein, men ontmoet elkaar daar weer en misschien meer dan hier op het eenzame land. Nu goed, ge zult uwen zin hebben. Reis getroost naar Parijs, waarde Eugène, en wees verzekerd, dat wij binnen vier weken, als ik hier mijne zaken heb geregeld, zullen volgen.

— M. de markies, wat zijt ge vriendelijk, wat zijt ge goed ! Gij M. de markies hebt er dus niets tegen, als ik om Clarissa's hand aanzoek doe ?

— Niet het minste, beste kapitein. Voorwaarts, beleger de vesting, verover haar, mijn zegen hebt gij. En later zult ge dan wel meer vermaak in het landleven op het slot Ladonchamps vinden.

De kapitein greep de hand van den markies en drukte die warm en innig. Hij gaf de hoop niet op, Clarissa's hand te verkrijgen. De voornaamste hinderpaal was nu ter zijde gesteld en als Clarissa maar opnieuw weer de Parijsche lucht inademde, zou ze die Duitsche gevoeligheid wel spoedig vergeten.

— Maar zeg me eens, Eugène, ging de markies voort, wat is dat voor eene ergerlijke geschiedenis met luitenant Von Holtensen en jufvrouw Margo ? Is het werkelijk waar dat de luitenant met haar in betrekking stond ?

— Ik kan het niet bezweren, M. de markies. Maar een feit is het, dat ik in de kamer van den luitenant op het slot Marange een brief van jufvrouw Margo vond, waarin zij hem om een rendez-vous verzocht. Bedienden hebben in den nacht den officier en jufv. in de eetzaal bij elkaar gezien.

— Dat is schandelijk ! Dat had ik van dien jongen officier niet gedacht. Hij had ons meer achting moeten toonen, nadat hij hier zoo ontvangen is. Nu, vergeten wij die ergerlijke geschiedenis. Wanneer wij naar Parijs gaan, houdt die omgang van zelfs op. Maar het doet me toch leed, dat ik mij zoo in den jongen officier vergist heb. Ik had meer op zijne eer vertrouwd.

— Men wordt dikwijls in zijn vertrouwen bedrogen, M. de markies.

— Ja, gij hebt gelijk ! Bah, welke hatelijke geschiedenis ! En ik hield werkelijk veel van hem, zoodat ik zelfs... Doch dat is nu alles voorbij !

— Wat is er, Frans ?

Deze vraag gold den ouden hovenier, die den markies een kaartje overreikte.

— M. de luitenant wenscht M. den markies voor persoonlijke aangelegenheden te spreken.

— Ha, dat is sterk ! — Zie, kapitein, daar heb ik een kaartje in de hand van den heer van wien we zooeven spraken. Ik zal dezen heer laten zeggen, dat ik voor hem niet meer te spreken ben.

— Verschooning, M. de markies, wanneer ik, als jonger man, u voor overijling waarschuw. M. Von Holtensen kon dit antwoord als eene beleediging opvatten.

— Ah bah ! En wanneer hij het deed ?

— Dan zouden er misschien gevolgen van komen die ik u, M. de markies, gaarne wilde besparen.

(Wordt voortgezet.)